

VALJAVICE PORED REKE KARAŠA

joi, 15 decembrie 2016

Postoji jena stara izreka koja veli "lovik dok živi ima da u i";.

To

vredi i za mene. Od kad se znam mi je bilo drago da slušam stari lu e kako mi govore za doga aji iz prošlosti našeg sela, koji sam i zapamtila.

Ovej

red sam se raspitala za valjovice. Sam doznala e, nekiput, u blizini sela Karaševa su bile dve valjovice. Jena je bila napravena na gornjoj strani sela, blizu "Potkrš", a druga na doljnoj strani sela, blizu "Palankuce";.

Te

valjovice su pomagale lu am da peru klanje. U staro dobo, lu e iz karševskih seli su se bavili ov arstvom. Imali su mlogo vlnu od ovac od koje su inili cole. Žene su prele vlnu i posi tkale na razboju ilimi, aljine, bluze, kabanice i mlogo drugo. Sve te cole tkane, izvan tranjesla, su se nosile u valjavicu da se dotere, da su rapave e ako su glatke, nesu dobre.

Za

to vreme, Karaševci iz svi karševski seli su išli u velikim broju da peru klanje u Grlište. Su trebali da idu ak do tamo, e indi, po blizu, nesu imali de da idu, a doma to se ne moglo prati. Tamo su sve išli dok, na inicijativi dede Filipa grlištana, lovik što je živel u mladosti u Grlištu, a starost je provel u Karaševu, se napravila i u Karaševu prva valjavica.

Tako da u 1885. godini, nekoliko loveka iz

sela, zajedno s dedom Filipam su napravili u jenoj maloj poljani, proti reke Karaša, jenu valjavicu. To mesto je daleko od sela, blizu jedan kilometer, u "rajtaku", pu aka što veže selo za Prolaz.

Pošto

Deda Filip je došao iz Grlišta, selo de su bile jako mlogo valjovice, je imal dosta iskustvo da napravi jenu i u Karaševu. Njegova ideja je bila za veliku pomo svem Karaševcam e tako su si ulakšali ra u.

Najprvo,

su uzidali jenu jerugu od kamena, soka i koji je trebal da prenese vodu iz reke do jenog valova napravenog od daska. Tej valov pomešten ispod jeruge je imal jeno stavilo s kojim se pušala i stavljala voda. Od kad se klanje nameste u "kariku", napravena i ona od dreva, jedva posi se digne stavilo i po e voda kroz valov i obr e maljeve. Ti maljeve su li eli na neke velike drevene ližice koje su "valjale"; cole tkane.

Valjovice su radile samo leti, u poslovni dani, od ponedelnika do petka.

Svaki

drugi dan su išli lu e s ko ijami natovarene s trubami, da peru klanje u valjavicu. Drago je bilo to dedi Filipu, ne se viš o se al sam. Proti novca što

je dobival za valjavicu, lu e su davali dedi Filipu i malko rakiju, sirenje, mleko, što svaki imal doma.

Druga

valjavica je bila napravena po amanat “kod Firiza”. Tako su veleli Karaševci na to mesto, e tamo u “Karaševcu” je živel neki Deda Martin Firiza . Tako su ga prikrstili, e on je imal firiz.

Valjavica

dede Martina Firiza a je bila sli na dede Filipa Grlištana. Jedino su se razlikovale po tem što kod dede Firiza a je bila prava “farma”, imal je mlogo kokoške, guske, recke, kokne, jena od druke po lepa i po velika. Imal je i mlogo cve a, celo vreme sve mu je bilo jako uredno. Ali to ne bilo dosta, imal je i vodenicu za kukuruz i firiz.

Sve

to je imal i uzdržaval s pomo om njegove žene “Hani”. U celem selu se govorilo e kod “Firiza” je najlepo iz Karaševa.

A,

deda Grlištan, je bil po siromašan. Je imal nekoliko koze, za koje sam si je briga,ali i jenu malu gradinku u koju svaku godinu je sejal malko luk, prompiri, nekoliko leje s morkonji, koliko da ima za njega samoga. Pored toga je imal i vodenicu.

I

u današnje vreme mesta “kod Valjavice” i kod Firiza” nose sve ta imena kako i tad u davnini.

Maria
Calina